

Duplex sententia est. Vna, fuisse ius concessum, tanquam bonum, non quidè simpliciter bonum; respectu Iudæorum contumacium, quos tyrannicè gubernari expediebat, in perpetuâ eorum pœnam & correctionem. Altera, fuisse ius prauum & illegitimum, ac malè vsurpatum. Sed tamen à Samuele propositum, per modum prædictionis, non approbationis. Prædixit enim, vt si Iudæi peterent sibi Regem dari, fore, vt Rex abutatur suo iure, & redigat ipsos in seruitutem. Et hac ratione, vt ante dixi, voluit eos deterre à petendo Rege. Hæc sententia verior est, quam sequitur D. Thomas, Serarius, Azor, & Turniellus, locis supra citatis. Et iuxta hanc sententiam, nomen iuris non sumitur pro vero iure, sed pro iure vel consuetudine vsurpata à Tyrannis; vt sensus sit: Reges vestri sequentur consuetudinem Tyrannorum, sedigendo vos in seruitutem, & vestra iniquè diripiendo. Quod etiam factum est à Salomone, Roboam, Achab.

4. Nota. Aliud est, Regem vti personis & bonis subditorum, quando id postulat commune bonum totius regni: Aliud, vti personis & bonis subditorum, in proprium commodum ac libidinem. Prius licet; posterius non licet. Et de posteriori loquitur Samuel. Vide D. Thomam ibidem.

QVÆ

QVÆSTIO X.

An Reges Hebræorum potuerint habere plures vxores?

1. **D**Icam 1. quid re ipsa factum sit. 2. quo iure factum. Primò igitur constat, aliquos Reges habuisse plures vxores. Saül habuit duas: Vnâ primariam, nomine Achinoam: alteram secundariam, nomine Respha (Quæ aliquando vocatur concubina, vt 2. Regum 3.7.) Ex priori genuit tres filios, Jonathan, Iessui, & Melchisua: & duas filias, Merob, & Michol. 1. Regum 14.49. Ex posteriori, duos filios, Armoni & Miphiboseth. 2. Regum 21.8.

2. Dauid, antequam regnaret, habuit duas, nempe Achinoam Iezraëlitem, & Abigail, quæ fuerat vxor Nabal Carmeli. 1. Regum 25.39. & 43. Deinde, septem annis regnavit in Hebron, super solam tribum Iuda. 2. Reg. 2.11. Et 3. Reg. 2.11. Intra hoc septennium, præter duas supradictas vxores, accepit alias quatuor. 1. Maacha, filiam Tholmai Regis Gessur. 2. Aggith. 3. Abital. 4. Eglam. Habuit igitur sex vxores, & ex iis genuit sex filios in Hebron, singulos filios ex singulis vxoribus. 1. Amnon, primogenitum, ex Achinoam. 2. Cheleab, ex Abigail. 3. Absalonem, ex Maacha. 4. Adoniam, ex Aggith. 5. Sapphatiam, ex Abital. 6. Iethrahan, ex Eglam. 2. Reg. 3.2. & 1. Paralip. 3.1. Postea verò, cum factus esset Rex super reliquas tribus, & habitaret in Ierusalem, duxit aliam vxorem, nempe Bersabee, ex qua natus est Salomon, qui postea suc-

cessit in regno. 2. Reg. 11. 27. Et hæc omnes fuerunt fecundæ Præter has habuit vnam, ex qua nullam suscepit prolem, nempe Michol, filiam Saülis Regis; quæ primò quidem fuit illi desponsata à Saüle. 1. Reg. 18. 20. Deinde, rursus abducta, & alteri tradita: ibidem cap. 25. 44. Postremò, Dauidi restituta. 2. Reg. 3. 14. Fuit autem sterilis in pœnam peccati; quia illuserat Dauidi, coram Arca Domini saltanti. 2. Reg. 6. 20. & 23.

3. Salomon habuit vxores, quasi Reginas, septingentas, & concubinas trecentas, vt Scriptura loquitur 3. Reg. 11. 3. Vbi nomine concubinarum intelliguntur vxores minus principales, vt notat Serarius. Habuit igitur vxores mille, quarum septingentæ dicuntur *quasi Regina*, quia vel regio cultu utebantur, vel Regum ac Principum erant filia. Mirum autem est, quod ex tanto vxorum numero, non nisi vnum filium genuerit, nempe Roboam; eumque ex matre Ammonitide, vt notat Suidas, & ex eo Serarius: 3. Reg. 12. Sine dubio fuit pœna peccati, vt paulo post dicam.

4. Roboam, filius Salomonis habuit vxores octodecim, & concubinas sexaginta. Et genuit 28. filios, & 60. filias. 2. Paralip. 11. 21. Similiter Abia, filius Roboam, confortato regno suo, accepit vxores 14. Et procreauit 22. filios, & 16. filias. 1. Paralipomenon 13. 21.

5. Nunc quæstio est, An iure potuerint habere plures vxores, necne? Ratio dubitandi ex vna parte, quia Polygamia ex peculiari Dei dispensatione fuit Hebræis concessa: ex altera, quia Regi speciatim fuit prohibita Deuter. 17. versu 17. *Non habebit vxores plurimas*. Et quia Salomon transgressus

est hoc præceptum, ideo peccauit, & punitus est, vt colligitur ex illo 3. Reg. 11. 4. *Deprauatum est cor eius per mulieres*. Respondeo. Polygamia fuit concessa populo Hebræorum, cum hac duplici limitatione. Primò, vt non alio fine, quam prolis propagandæ causa, acciperent plures vxores, vt docet D. Thom. in Supplem. quæst. 65. art. 2. & alij. Secundò, vt non acciperent vxores alienigenas, seu idololatrias, propter periculum subuersionis. Exod. 34. 16. & Deuter. 7. v. 3. Et huc spectat illud citatum: *Non habebit plurimas vxores quæ alluciant animum eius*, nempe ad cultum falsorum Deorum. Itaque duplici nomine poterat quis peccare contra concessionem polygamia. 1. Si voluptatis aut libidinis gratia plures vxores acciperet. 2. Si acciperet alienigenas seu idololatrias. Vtroque modo peccauit Salomon. 1. Quia plures accepit libidinis gratia, iuxta illud 3. Reg. 11. 2. *His in aque copulatus est Salomon amore ardentissimo*. Et in pœnam huius peccati, non habuit ex tot vxoribus & concubinis, nisi vnum filium, in gratiam Dauidis, ne familia Dauidis regia deficeret. 2. Quia accepit plures alienigenas, à quibus deprauatus est, & idololatra factus. (ibidem.) Et in pœnam huius peccati, scisum est regnum illius, & datum Ieroboam. 3. Reg. 11. versu 11. Verum de polygamia dicam plura inferius cap. 21.

QVÆSTIO

Ee 3

QVÆSTIO XI.

An Reges Hebræorum potuerint habere
plures equos?

1. Videtur hoc illis prohibitum esse Deut. 17.
16. *Cumq[ue] fuerit constitutus Rex, non multiplicabit sibi equos.* Et ita sentiunt Haymon & Arias Montanus apud Pinedam lib. 7. de rebus Salomonis c. 14. Et probatur 1. quia in Scriptura nusquam legimus de equo regio, sed tantum de mulo, vel mula regia. 2. Reg. 13. v. 29. *Omnes filij Regis ascenderunt singuli mulas suas, & fugerunt.* Et cap. 18. v. 9. *Accidit autem, ut Absalon, (filius Regis) occurreret seruis David, sedens mulo.* Et 3. Reg. 1. 38. *Imposuerunt Salomonem super mulam Regis David.*

2. Secundò, quia Scriptura solet ferè in malam partem loqui de equis & equitibus, tanquam de rebus propriis Ægyptiorum & aliorum gentilium, ut Exodi 15. 1. *Cantemus Domino: gloriose enim magnificatus est: equum & ascensorem deiecit in mare.* Et Psal. 19. 8. *Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine Domini Dei nostri inuocabimus.* Et Psal. 32. 17. *Fallax equus ad salutem.* Et Psal. 75. 7. *Dormitauerunt, qui ascenderunt equos.* Et Pl. 146. 10. *Non in fortitudine equi voluntatem habebit.* Et Isa. 31. 1. *Væ qui descendunt in Ægyptum ad auxilium, in equis sperantes.* Et infra: *Ægyptus, homo, & non Deus: & equi eorum, caro, & nõ spiritus.* Et Zach. 10. 15. *Confundemur ascensores equorum.* Vnde etiã Dominus exprobrat Iudæis, quod more gentilium alant equos, Isaia 2. 7. *Repleta est terra eius equis, & innumerabiles quadrigæ eius.*

3. Te

3. Tertio, idem sentiunt Patres, qui asserunt non solum Regi, sed toti Hebræorũ populo prohibitum fuisse vsum equorum; ut Origenes homilia 15. in Iosue, & Hieronymus in illud Psalm. 75. 7. *Dormitauerunt, qui ascenderunt equos.* Vbi sic ait: *Præceptum est in lege, ut Hebræus non habeat equos.* Et confirmari potest primo ex illo Iosue 11. 9. *Equos eorum subneruabis.* Vbi Deus mandat Iosue, ut pugnaturus contra Reges gentilium, non accipiat eorum equos, sed potius subneruet, id est, pedes & crura eorum incidat, & inutiles reddat. Quare hoc? Quia volebat populum Hebræorum habere equos, more gentiliũ. Volebat potius debilitari & interfici, quam ab Hebræis possideri. Secundò, ex illo Isaia 36. 8. *Dabo tibi duo millia equorum, nec poteris ex eis præbere ascensores eorum.* Vbi Rapsaces, missus à Rege Assyriorum, obiicit Ezechia Regi, quod non habeat hõmines, qui possent equos ascendere, eo quod nullus esset equorũ vñs apud Hebræos: Vel, ut interpretatur Hieronymus, quod Hebræi non auderent ascendere equos, propter legem Dei, quæ id prohibeat. Tertio, ex illo, tertio Regum decimo, versu 28. *Educebantur equi Salomonis de Ægypto:* quia scilicet in Iudæa non erant equi, sed aliunde habebantur; ut notat Hieronymus priori loco citato. *Salomon, inquit, non habebat equum de Hierusalem aut de Iudæa, sed emebat sibi de Ægypto.*

4. His non obstantibus, dicendum est, in Deuteronomio non fuisse Regi absolutè prohibitum vsum equorũ, sed excessum & abusum. Hoc enim significat illud: *Non multiplicabit sibi equos.* Excessus

E e 4 autem,

autem, seu multiplicatio equorum fuit illi prohibita, triplici de causa. Primò, ne tempore belli confideret in multitudine & robore equorum, contra illud Pſal. 32. 17. *Fallax equus ad salutem: in abundantia autè virtutis suæ non saluabimur.* Et illud Isaia 31. vers. 1. *Va qui descendunt in Ægyptum ad auxilium, in equis sperantes.* Secundò, ne erigeretur in superbiam ex nimio equorum fastu ac pompa. Tertiò, ne ad alendos tot equos, & ad pompam sustinendam, imponeret subditis graua onera ac tributa. Contra hanc prohibitionem peccauit Salomon, qui alebat mille quadringentos currus, & duodecim millia equitum. 3. Regum 10. vers. 26. Et ad eos alendos, onerabat subditos, vt ipsi postea apud filiũ ipsius Roboam conquesti sunt 3. Regum 12. 4. *Pater tuus durissimum iugum imposuit nobis.*

5. Ad contraria argumenta sic respondeo. Ad 1. Falsum est, Reges habuisse tantum mulas, & non equos. Nam Dauid, cum in bello superasset Adarezer Regem Sabæ, & cepisset equos & quadrigas ipsius, quosdam ex illis sibi reseruauit, iuxta illud 1. Paralipomenon 18. versu 4. *Cepit ergo Dauid mille quadrigas eius, & septem millia equitum, subneruauitque omnes equos curruum, exceptis centum quadrigis, quas reseruauit sibi.* Ex quo facto Davidis duo colligimus. Vnum, quod Regibus Hebræorum licuerit habere aliquos equos; alioqui peccasset Dauid, aliquos sibi reseruando. Alterum, quod non licuerit illis habere nimis multos; & ideo plerosque subneruauit, iuxta mandatum Dei, quod Iosue datum esse diximus.

6. Ad 2. Illa testimonia nihil aliud probant, quam

quam quod Hebræi, tempore belli, non debuerint fiduciam ponere in multitudine equorum & curruum, sicut faciebant Ægyptij & alij gentiles; sed potius in virtute & protectione Dei. Hoc enim disertè significatur illis verbis: *Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine Domini.* Et similiter illis: *Va qui descendunt in Ægyptum ad auxilium, in equis sperantes, & habentes fiduciam super quadrigis, quia multa sunt: & super equitibus, quia prauulidi nimis: & non sunt confisi super sanctum Israël, & Dominum non requisierunt.*

7. Ad 3. Eodem sensu, quo Regi prohibitum fuit, multiplicare equos; fuit etiam prohibitum aliis Hebræis. Nam neque illi debebant tempore belli confidere in equis, sed in Deo. Atque hinc factum est, vt rarus fuerit vsus equorum apud Hebræos, ante tempora Salomonis: quia ad agriculturam, vel ad onera portanda utebantur alinis & aliis iumentis. Salomon introduxit copiam equorum, ad luxum & splendorem. Ioram & alij Reges, ad vsus belli. 2. Paralip. 21. versu 9. *Cumque transisset Ioram cum Principibus suis, & cuncto equitatu, qui erat secum, &c.* Reliqua, quæ obiecta sunt, ex dictis facile diluuntur. Illud solum, quod Rapsaces obiecit Ezechia: *Dabo tibi duo millia equorum, nec poteris ex te præbere ascensores eorum;* indiget explicatione. Sensus est: Vis tu resistere Regi meo potentissimo, cum habeas tam paucos & imbelles tecum homines, vt ex iis non sint bis mille, qui possint equos ascendere & pugnare? In quo errauit Rapsaces.

QVÆSTIO XII.

*An Reges Hebræorum potuerint habere
magnas diuitias?*

1. **H**Oc etiam videtur prohibitum Deuter. 17. versu 17. Nam sicut ibi dicitur: *Non multiplicabu sibi equos.* Et rursus: *Non habebit uxores plurimas:* ita etiam additur: *Neque auri & argenti immensa pondera.* Sed facilis est responsio. Sicut enim non prohibetur vsus vxorum aut equorum; ita nec vsus auri & argenti. Et è contrario: Sicut prohibetur excessus & abusus vxorum & equorum; ita etiam excessus & abusus diuitiarum. Et quidem triplici titulo. 1. Ne Reges, cupiditate auri & argenti, incidant in peccatum auaritiæ. 2. Ne ex eadem cupiditate spolient suos subditos. 3. Ne, si habeant copiam auri & argenti, in fastum & luxuriam diffluant. Quæ omnia contigerunt Salomoni. Is enim, primò quidem, ex cupiditate factus est auarus, vt ipse confitetur Ecclesiastæ 2. versu 8. *Coaceruau mihi argentum & aurum, & substantias Regum ac Prouinciarum.* Deinde, spoliavit suos subditos, exigendo immodica tributa & vectigalia, vt supra ostensum est ex querela ipsorum subditorum. Tertio, in libidinem ac luxuriam prolapsus est, accipiendo septingentas vxores & trecentas concubinas.

2. Quæres, An igitur Reges & Principes non debeant habere fiscum, in quo recondant aurum & argentum? Respondeo. Debent habere, quantum necesse est ad conseruationem iustitiæ, & defensio

fensionem patriæ. Sed non debet esse immodicus. Quod eleganter expressit Traianus Imperator, cum dixit, fiscum suum esse lienem. Sicut enim crescente & intumescente liene, cæteri artus & membra tabescunt; ita crescente & intumescere fisco, signum est, subditos exhauriri & spoliari. Nota: Duplex vitium cauendum est. Vnum, ne Reges & Principes omnia consumant, vel in priuata commoda & luxum conferendo, vel in aulicos & consiliarios dissipando. Alterum, ne auaritiæ dediti, iniquè exhauriant subditos, & accumulent thesauros sine modo & mensura. Vtrumque reprehensione dignum.

QVÆSTIO XIII.

*Qui & quales fuerint Consiliarij Regum
Hebræorum?*

1. **P**rimò, certum est ex Scriptura, Reges gentiles habuisse apud se viros sapientes, ex quorum consilio agerent omnia, quæ alicuius essent momenti; vt constat de Assuero Rege Persarum, de quo legimus Esther 1. 13. *Rex interrogauit sapientes, qui ex more Regis semper ei aderant, & eorum faciebat cuncta consilio, scientium leges ac iura maiorum.*

2. Secundò certum est Reges Hebræorum, de quibus nunc agimus, habuisse etiam suos Consiliarios, vt nominatim constat de Dauide, Salomone, Roboam, Ochozia, Ioa, Ozia. Dauidis Consiliarij fuerunt hi duo potissimum, Achitophel, & Chusai Arachites. 2. Regum 15. 12. & cap. 16. v. 16. Achitophel postea defecit à Dauide,

&

& adhæsit filio eius Absaloni. Fuit autem vir prudentissimus, cui Scriptura dat hoc testimonium: *Consilium Achitophel, quod dabat in diebus illis, quasi si quis consuleret Deum: sic erat omne consilium Achitophel, & cum esset cum Dauid, & cum esset cum Absalon.* (cap. 16. v. 23.) Tandem, cum videret consilium suum, quod dederat Absaloni contra Dauidem, negligi & consilio Chusai postponi, laqueo se suspendit. capite 17. versu 23. Porro *Achitophel videns, quod non fuisset factum consilium suum, stravit asinum suum, surrexitque & abiit in domum suam, & in civitatem suam: & disposita domo suo, suspensio interit.*

3. Chusai mansit fidelis Dauidi. Et ut magis illi prodesset. accessit Absalonem, & simulavit se illi fideliter seruiturum, sicut antea fideliter seruiet Dauidi patri ipsius. (cap. 16. 18.) Idque propterea fecit. 1. Ut coram intelligeret, quid Absalon, ex consilio Achitophelis, moliretur contra Dauidem. 2. Ut hoc ipsum consilium suo consilio dissiparet. 3. Ut Dauidem de his omnibus certiorer faceret. Quæ tria ex animi sententia successerunt. capite 17. per totum. An autem Chusai, hac sua simulatione, mentitus sit, disputant Interpretes. Serarius putat, ab officioso mendacio excusari eum non posse. Quod probabile est. Et colligitur ex his ipsius verbis, quæ dixit Absaloni: *Illius ero, quem elegit Dominus, & omnis hic populus, & uniuersus Israël, & cum eo manebo. Sed, ut & hoc inferam, cui seruiturus sum? Nonne filio Regis? Sicut parui patri tuo, ita parebo & tibi.* Priora prudenter, posteriora mendaciter dicta sunt.

4. Consiliarij Salomonis, post mortem ipsius facti

facti sunt consiliarij Roboami, filij Salomonis. Habuit autem Roboam duplices consiliarios: alios fenes & expertos, quos acceperat à patre suo: alios iuuenes & inexpertos, qui cum ipso fuerant enutriti. (3. Regum 12. 6.) Priores dabant illi sanum consilium; posteriores perniciosum: Hos secutus est Roboam; ideoque & stultè fecit, & maiorem regni sui partem amisit. Quo spectat illud Ecclesiastici 47. versu 26. *Finem habuit Salomon, cum patribus suis: Et dereliquit post se, de semine suo, gentis stultitiam, & imminutum à prudenti, Roboam, qui auertit gentem consilio suo, id est, consilio iuuenum, quod ipse approbavit.*

5. Ochozias seductus ab Athalia matre sua, vsus est consiliariis ex domo impiissimi Achabi, qui erat pater Athaliæ. De quo secundo Paralipomenon, vigesimo secundo, versu quarto: *Fecit Ochozias malum in conspectu Domini, sicut domus Achab. Ipsi enim fuerunt ei consiliarij post mortem patris sui, in meritum eius. Ambulauitque in consiliis eorum. Et perrexit cum Ioram filio Achab, Rege Israël, in bellum contra Hazael Regem Syria. Euentus consilij & belli fuit malus, ut ibidem patet. Et hoc insinuat illa particula, In meritum eius.*

6. Ioas, initio regni, habuit optimum consiliarium, Ioiadam Pontificem. Et optimè se gessit, quamdiu illius consilio vsus est: pessimè, quando mortuo Pontifice, consilio Principum aulicorum acquieuit. 4. Regum 12. 2. *Fecit Ioas rectum coram Domino cunctis diebus, quibus docuit eum Ioiada Sacerdos. Et 2. Paralipomenon 24. 17. Postquam autem obiit Ioiada, ingressi sunt Principes Iuda & adorauerunt Regem, qui delinuit obsequijs eorum, acquieuit eis. Et dere*

dereliquerunt templum Domini Dei patrum suorum, serueruntque lucis & sculpsibus, & facta est ira contra Iudam & Ierusalem, propter hoc peccatum.

7. Ozias multa præclare gessit ex consilio & directione Zachariæ Videntis. Sic enim de illo legimus 2. Paralipomenon 26. 5. *Exquisiuit Dominum in diebus Zachariæ intelligentis & videntis Deum: Cumque requireret Dominum, direxit eum in omnibus.* Ille Zacharias (vt notant Lyranus, Dionysius, Caietanus) putatur fuisse filius Zachariæ Pontificis, occisi à Rege Ioa; & consequenter nepos Ioiadæ Pontificis, de quo iam dictum est. Itaque per illum, tanquam Prophetam, Ozias Rex requirebat, id est, consulebat Deum, & per illum à Deo in suis actionibus dirigebatur.

8. Nota. Ioiada Pontifex, & Zacharias Videns, quorum alter fuit consiliarius Ioa, alter Ozia, debent dupliciter spectari. 1. quatenus erant viri boni & prudentes. 2. quatenus alter erat Pontifex, alter Propheta. Vtroque modo poterant dare consilium. Priori quidem, ex prudentia humana. Posteriori verò, ex oraculo seu responso Dei. Nam Pontifices solebant coram Propitiatorio consilere Deum, & ab eo responsa accipere. Similiter Prophetæ, vel per internam locutionem, vel per visiones, vel per alia signa docebantur à Deo de futuris rerum eventibus. Hic posterior modus erat certior priori. Et in eo Pontifices & Prophetæ superabant alios consiliarios, qui solum ex solertia & prudentia humana dabant consilium, & ideo poterant errare. Vnde David, Iosaphat, & quidam alij Reges, vt essent tutiores in conscientia, soliti erant in rebus maioris momenti consulere Pontifices

fices aut Prophetas, vt cap. 7. quæst. 4. §. 5. & frequentibus, & cap. 8. explicatum est.

9. Nota 2. Ioa & Ozias, quod attinet ad præsens institutum, in duobus fuere similes. 1. Quia ambo benè se gesserunt initio regni, eo quod ambo haberent bonos consiliarios ac directores: Ioa quidem Ioiadam Pontificem; Ozias verò Zachariam Videntem. 2. Ambo postea, mortuis illis consiliariis, degenerarunt. Nam Ioa, mortuo Ioiada Pontifice, cõcessit publicum idololatriæ exercitium: Et Ozias, mortuo Zacharia Vidente, temerè vsurpauit sibi officium sacerdotale. Ex quo manifestè apparet, salutè Regum ac Principum, magna ex parte, pendere à consiliariis. Qui si tales sint, quales esse necesse est, benè agitur: secus, si tales non sint. Quod etiam ostendunt alia exempla iam allata. Quales autem esse debeant, dicam seq. quæst. §. 4.

QVÆSTIO XIV,

Quid Christiani Reges ac Principes discere debeant ex iis, quæ hoc capite dicta sunt?

1. **M**ulta sanè. Et hæc quidem generatim. Primò, vt sint viri boni. Vel, vt faciant, quod rectum est in conspectu Dei, sicut fecit David, Afa, Iosaphat, Ioathan, Ezechias, Iosias. Non possunt autem esse viri boni, nisi sint Catholici, nisi coniuncti cum Deo, nisi iustitiæ amantes. Vt autem sint tales, postulat illorum dignitas & Tituli, quibus ornati sunt. Vocantur enim Dij, Exodi 22. 8. & Psalm. 81. 6. Vocantur Christi seu vncti Domini. 1. Regum 24. 11. & Psalm. 104. 15. & Isaia 45. 1. Vocantur

Vocantur serui, Ministri, Vicarij Dei. 2. Paralip. 6.15. & Rom. 13.4. Vocantur lucernæ populorum, 2. Regum 21.17. Nutritij Ecclesiæ. Itatæ 49. versu 23. Hi tituli, vt veri sint, requirunt magnam sanctitatem.

Secundò: Vt non solùm sint boni, sed etiam zelosi in Catholica fide & religione: neque patiantur in suis regnis & prouincijs vllam aliam fidem, quam Catholicam doceri & exerceri. Non sint similes illis, de quibus dictum est: *Focu bonum in conspectu Domini: Veruntamen excelsa non abstulit. Adhuc enim populus sacrificabat, & adolebat incensum in excelsis.*

3. Tertiò, vt non contrahant matrimonia, vel affinitates, vel amicitiam, vel societatem belli cum infidelibus. In quo genere peccarunt, & puniti sunt, tum alij, tum Salomon, Ioram, Iosaphat. Nam Salomon contraxit matrimonium cum filia Regis Ægypti, quæ erat idololatræ, Ioram cum Athalia, filia Regis Israël, quæ similiter erat idololatræ. Vterque malè, & malo euentu. Iosaphat, tametsi aliàs bonus, iniit societate belli cum impio Achabo, & negotiationis cum Ochozia filio Achabi. Propterea dictum est illi: *Impio præbes auxilium, & his qui oderunt Dominum, amicitia iungeris: Et idcirco iram quidem Domini merebaris, sed bona opera inuenta sunt in te, eo quod abstuleris lucos de terra Iuda, & preparaueris cor tuum, vt requireres Dominum Deum patrum tuorum.* 2. Paralipomenon 19. 2. Et iterum: *Quia habuisti fœdus cum Ochozia, percussit Dominus opera tua, contritæque sunt naues, nec potuerunt ire in Tarsis.* ibidem cap. 20. v. 37. Audiant hoc Christiani Principes. Si volunt vxores ducere, amicitias contrahere,

contrahere, belli aut navigationis societatem inire; abstineant à consortio Turcarum & aliorum infidelium. Alioqui dicetur ipsis, quod pio Iosaphat dictum est: *Quia habuisti fœdus cum infidelibus, percussit Deus opera vestra: contritæ sunt naues vestræ: amissa victoria: thesauri consumpti subditi ad egestatem redacti: familiæ extinctæ. Non desunt exempla, quibus id confirmem. Sed quia nota & recentia, malim præterire.*

4. Quartò, Vt habeant apud se bonos Consiliarios: Non iuuenes, imperitos, inexpertos, sicut habuit Roboam: non idololatræ aut hæreticos, sicut habuit Ochozias: non perfidos & infideles, qualis fuit Achitophel: Sed qui sincerè Catholici sint; qui periti, prudentes, experti, cordati; qui immunes ab auaritia & adulatione; qui liberi à passionibus & inordinatis affectibus; qui pacis, iustitiæ, patriæ amantes; qui religionis & Ecclesiæ patroni. Denique, quibus vnicus scopus sit, vbique Dei honorem & bonum publicum promouere. Procul verò facessant, & ab omnibus Regum ac Principum aulis arceantur illi, qui palam quidem suam operam addicunt Principi Catholico, & ordinarium stipendium ab eo percipiunt; sed occulta conspiratione de duplicato vel triplicato paciscuntur cum alio Principe hæretico aut infideli, ea conditione, vt quidquid apud Catholicos in secreto consilio decisum est, ei integrè aperiant, & de omnibus certiores faciant. Non Consiliarij isti, sed proditores sunt. Et tamen non paucos esse, fama est.

5. Et hæc quidem communia sunt, quæ discent Reges ac Principes Christiani. Speciatim

verò ista imitentur. Primò, Dauid in rebus magni momenti consulebat Deum. 1. Asa matrem suam, quæ erat Princeps in sacris Priapi, amouit ab officio, malens illam offendere, quàm Deum. 3. Iosaphat misit Leuitas & Sacerdotes, vt in omnibus ciuitatibus docerent populum legem Dei. 4. Ioas curauit instaurari templum Domini. 5. Amasias, collecto duplici exercitu contra Idumæos, altero ex populo Iuda, altero ex populo Israël, monitus à Propheta, vt posteriorem tanquam hæreticum dimitteret; mox obtemperauit, & victoriam obtinuit. Quam non obtinuisset, si vtroque exercitu pugnasset. 6. Ozias, in omnem euentum maturè prospexit regno suo de firmis munitiõibus, & omni belli apparatu. Ideòque terrori erat vicinis hostibus. 7. Ezechias reformauit cultum Dei, & in quauis occurrente necessitate ad Deum confugebat. 8. Iosias populum adiurauit, vt inito cum Deo fœdere, promitteret se seruaturum legem à Deo datam.

6. Hæc caueant. Primò, Saul amisit regnum, quia non obediuit Deo & Samueli. 2. Dauid, tempore pacis & prosperitatis, in adulterium lapsus est. 3. Salomon, Regum sapientissimus, per mulieres deprauatus, & idololatra factus. 4. Roboã, quia relicto seniorum consilio, secutus est consilium imperitorum iuuenum, qui præter delicias aulicas, nihil nouerant, maiori parte sui regni spoliatus est. 5. Asa, cæteroqui bonus, cum laboraret podagra, magis in Medicorum arte, quàm in Dei ope confidebat. Quod in illo reprehensum est. 6. Ioram, cum antea esset Catholicus, & Catholico natus parente, accepit vxorem hæreticam, & in

gratiam illius hæreticus factus est. Sed non impunè. Nam insanabili dolore alui per biennium cruciatus, tandem egestis visceribus, miserè periit. 7. Ochozias patti similis, à matre in hæresin pertractus est, & in pœnam defectionis, à Iehu Rege Israël interfectus. 8. Ioas, Rex Catholicus, mortuo Ioiada Pontifice, à quo dirigebatur, concessit publicum exercitium falsæ religionis in gratiam Nobilium aulicorum. Et postea à seruis suis interfectus est. 9. Amasias, propter eandem culpam, à ciuibus trucidatus. 10. Ozias, ob vsurpatum temerè officium sacerdotale, lepra percussus. 11. Achaz propter cultum impiæ religionis, sæpè bello oppressus. 12. Manasses, quia restituit idololatriam, quam pater eius exterminauerat, catenis vincetus, & in captiuitatem abductus. 13. Amon, simili de causa, in propria domo à suis subditis iugulatus. 14. Sedecias, quia non seruauit fidem Nabuchodonosori daram, effossis oculis, in Babylonem ductus. Denique, vt alia omittam, Ieroboam, primus Rex Israël, vt regnum suum confirmaret, subditos abstraxit à vera religione, vt hoc modo, vera religione destitutos, facilius contineret in rebellione, ne ad legitimum suum Regem, à quo defecerant, reuerterentur. Nam sicut Catholica religio aptissima est, vt subditos efficiat pios, & Magistratui suo obtemperantes: ita hæresis ad rebelliones & defectiones concitandas efficacissima. Res nota, & multis exemplis, tum hoc tempore, tum superiori sæculo confirmata